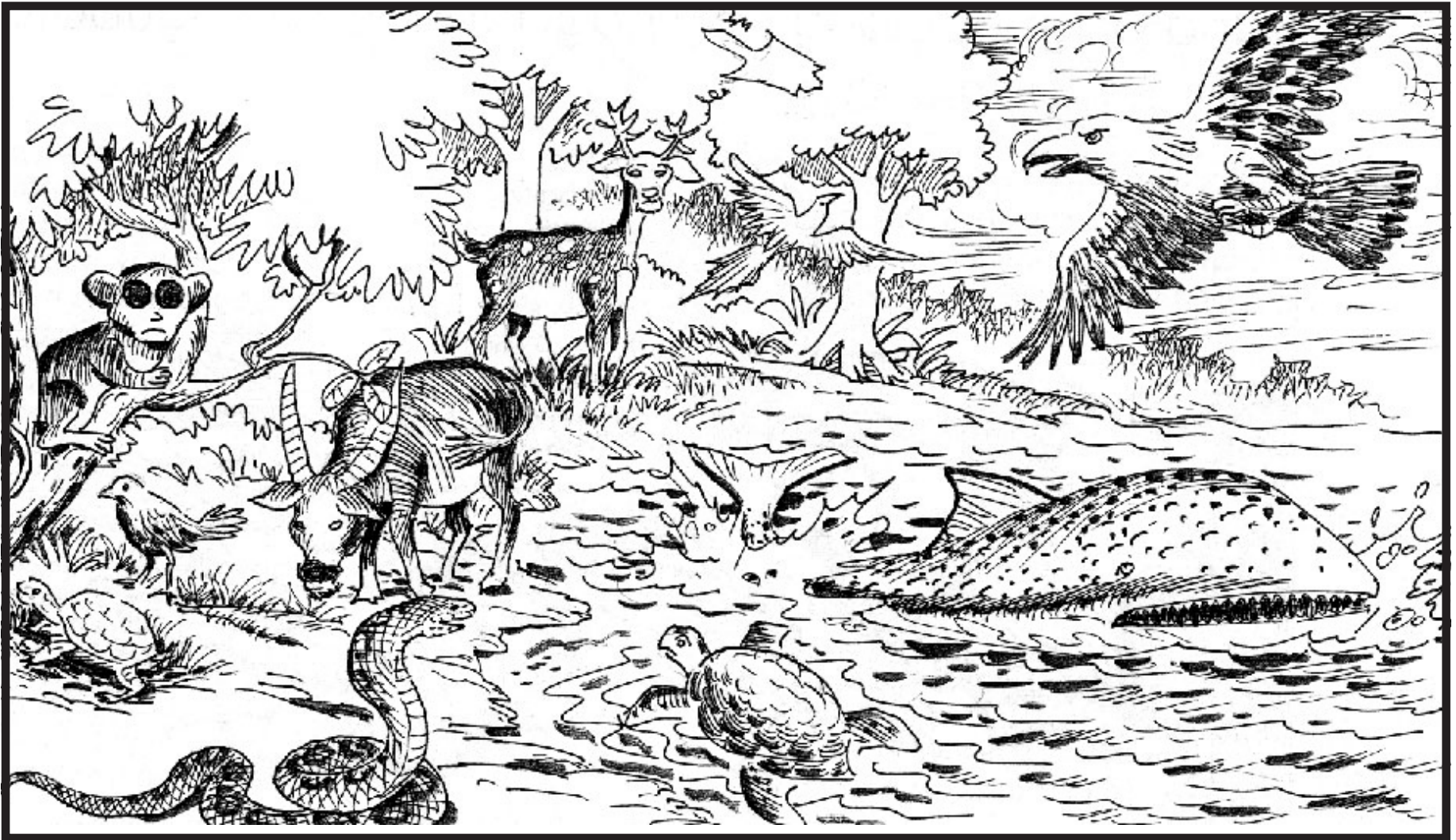

Aralin 2 SAKLOLOHAN NATIN SILA

SAKLOLOHAN NATIN SILA

Sa patuloy na pag-unlad ay tila nalilimutan ng sangkatauhan ang kanyang tungkulin na maging tagapangalaga ng mundong kanyang sinilangan.

Malaking bahagi ng kaayusan ng kalikasan ang mga buhay-ilang. Kung paano na ang bawat pang-aabuso ay nasasaklaw ng batas, ganoon din ang pagsasamantala sa mga buhay-iláng.

Gayunman, higit sa mga batas, ang mahalaga ay ang pagsisikap ng bawat tao na gampanan ang kanyang tungkulin na pangalagaan at protektahan ang mundong inilagay sa kanyang pamamahala.

Ang araling ito ay tatalakay sa mga paraan upang mapangalagaan at maprotektahan ang mga buhay-ilang.

Pagkatapos pag-aralan ito, inaasahang maisasagawa mo na ang sumusunod:

- natutukoy ang kasalukuyang kalagayan ng mga buhay-iláng
- naipakikita ang pagpapahalaga sa mga buhay-iláng at
- nasasabi ang mga pamamaraan ng pangangalaga at pagprotekta sa mga buhay-iláng

Pag-isipan Natin

Isang pagpupulong ang nagaganap sa kagubatan. Halika, makinig tayo.

Walang awa kung
barilin kami ng mga
mangangaso.

Sino po ang lalapitan
natin?

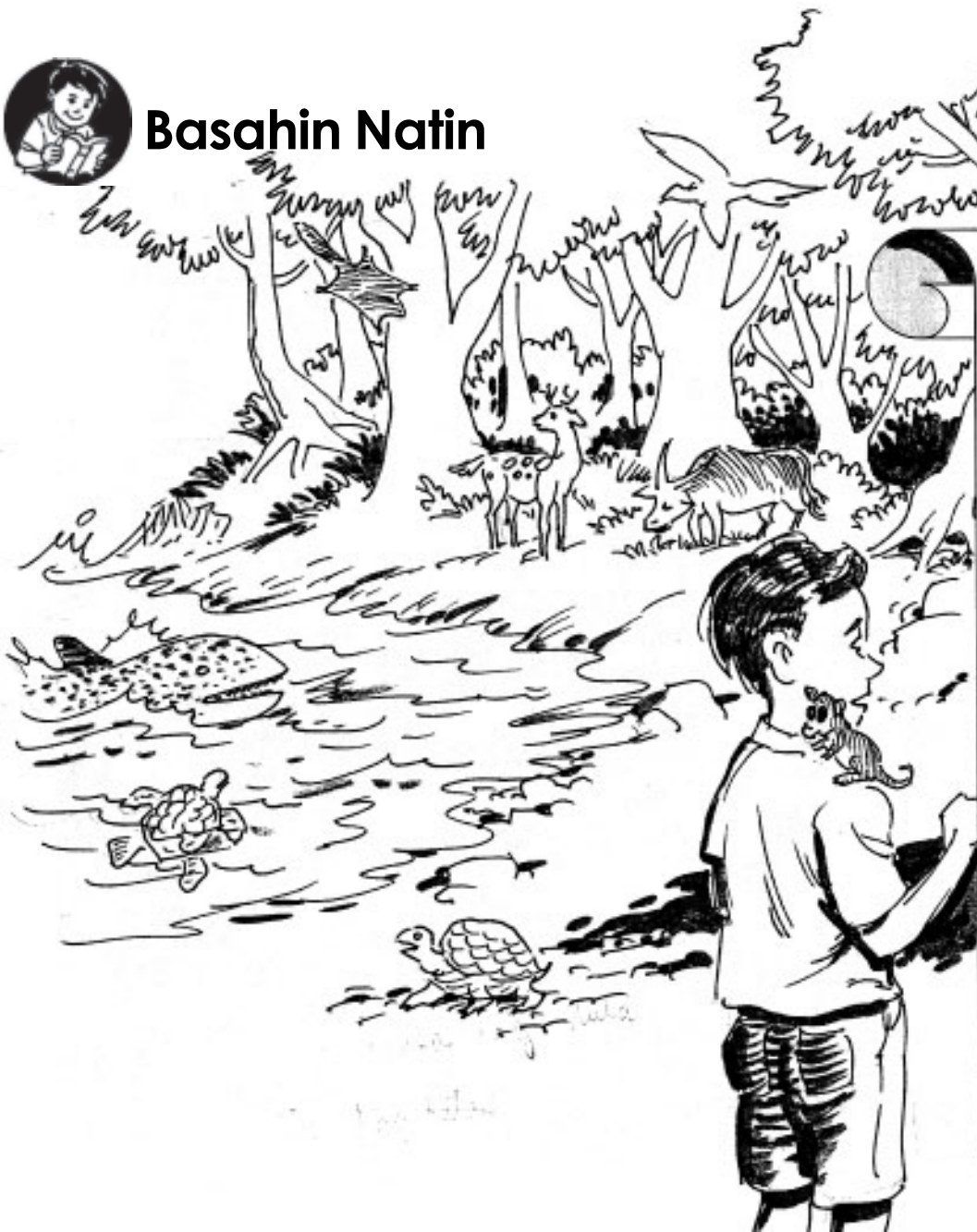
Cobra nga ako na dapat
katakutan. Pero hinuhuli
pa rin kami para gamitin
ang aming balat.

*Tao ang may sala sa
pagkaubos ng buhay ilang.
Dapat gumawa ng paraan
ang tao upang hindi
tuluyang mawala ang buhay
ilang bago mahuli
ang lahat.*

Mauubos tayo, kapag
hindi ito nasugpo sa lalong
madaling panahon.

Basahin Natin

Saklolohan Natin Sila

Halina't kilalanin at ating alamin
Mga hayop na ngayo'y
nangaubos sa bansa natin.

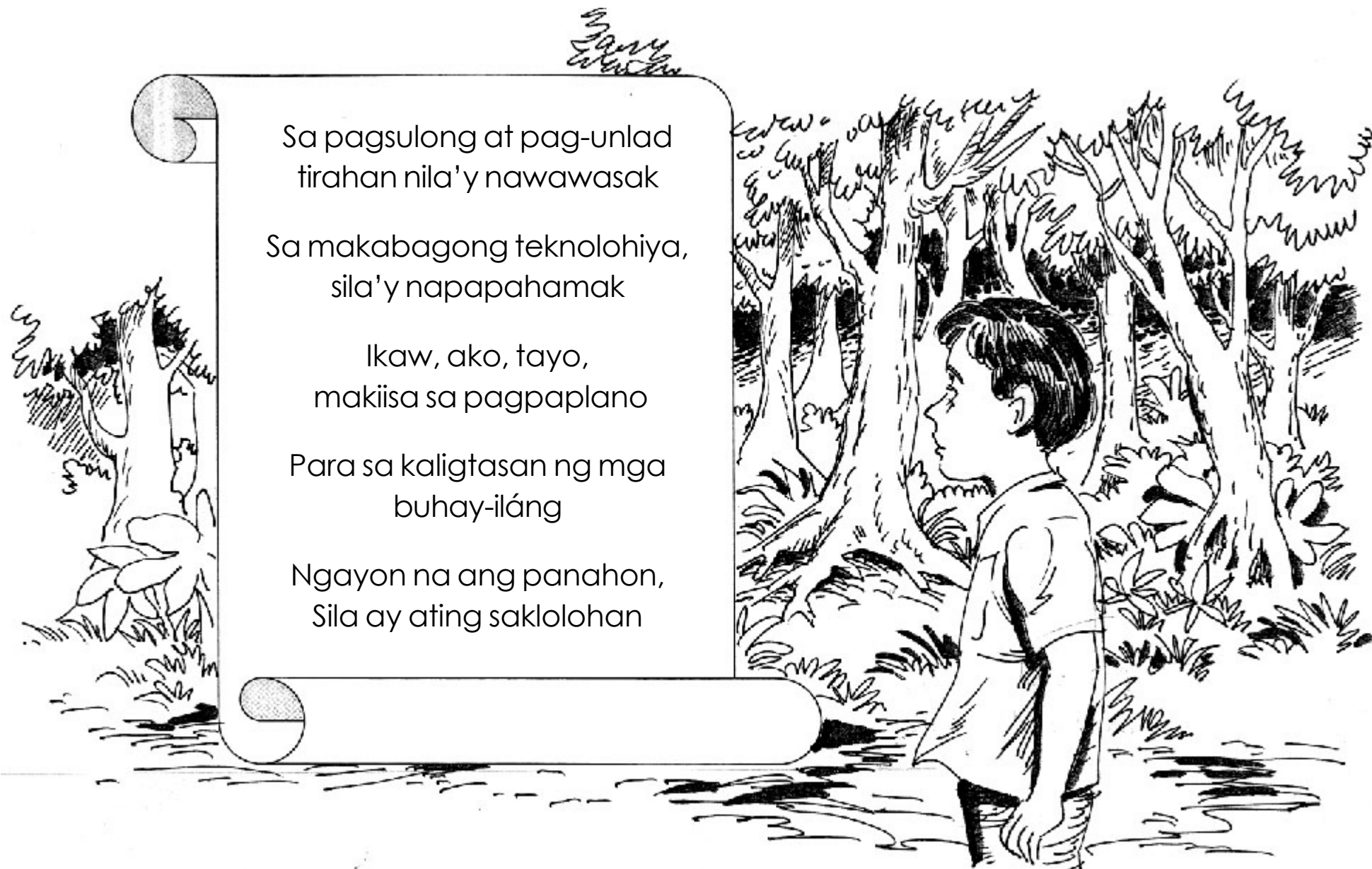
Pagkaubos nila ay ating pigilan.

Kumilos tayo at sila'y protektahan.

Agila, bleeding heart at flying fox
na sa himpapawid ay lumilipad.

Tarsier, tamaraw, spotted deer at
cockatoo doon sa kagubatan

Pond turtle, butanding at pawikan
sa tubig ay ninirahan

Sa pagsulong at pag-unlad
tirahan nila'y nawawasak

Sa makabagong teknolohiya,
sila'y napapahamak

Ikaw, ako, tayo,
makiisa sa pagpaplano

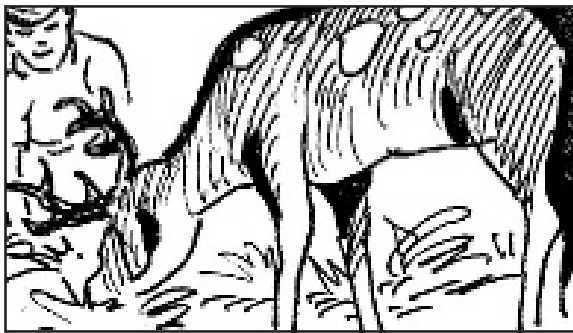
Para sa kaligtasan ng mga
buhay-iláng

Ngayon na ang panahon,
Sila ay ating saklolohan

Subukin Natin

A. Sipiin ang salitang angkop sa larawan. Isulat ang sagot sa sagutang papel.

Pangangalaga

Pagprotekta

Pakikilahok

Pagtulong

- B. Gamitin sa pangungusap ang mga salita sa talaan. Iugnay ito sa mga napag-aralan tungkol sa mga buhay-ilang. Isulat sa sagutang papel.

alagaan

protektahan

makilahok

tumulong

bantayan

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

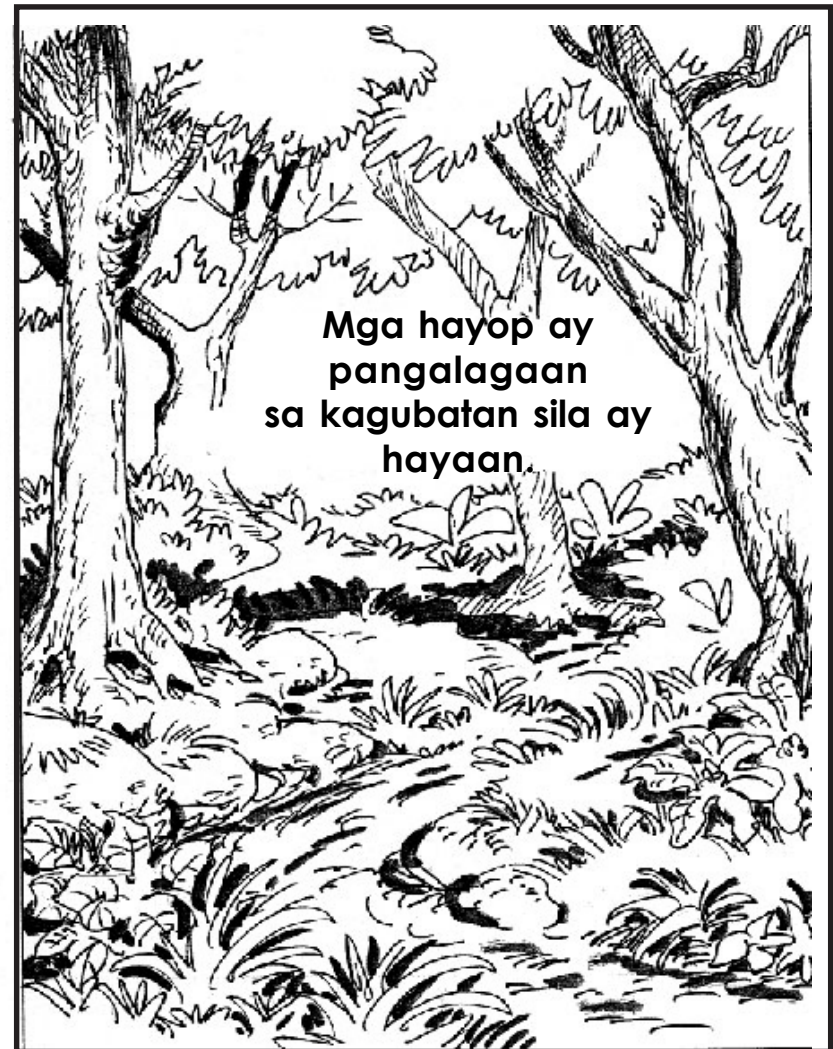
C. Saklolohan natin sila. Ano ang dapat gawin?
Paano natin maipakikita ang pagmamahal sa kanila?
Paano natin sila mapangangalagaan?

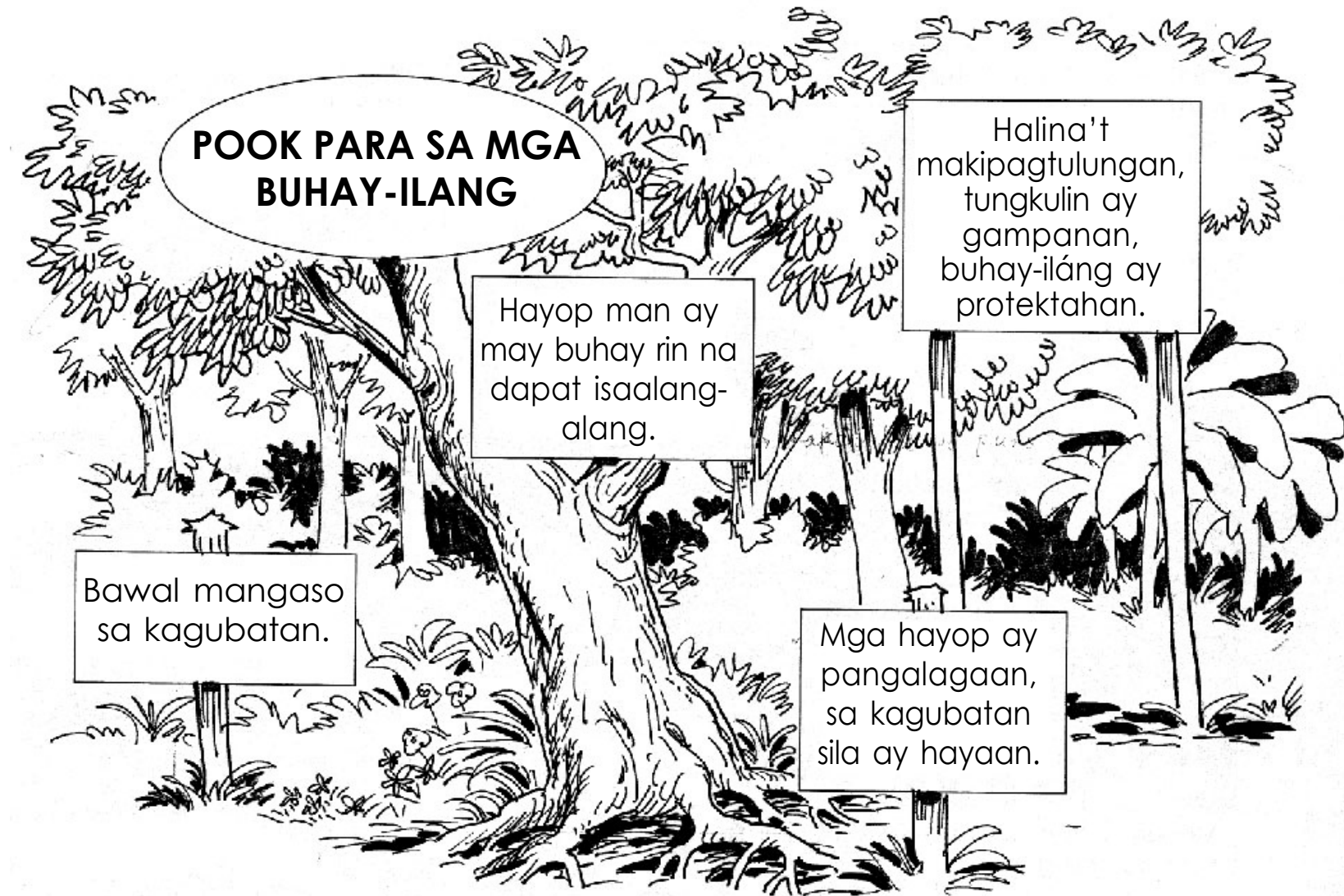

Alamin Natin

A. Ipaliwanag ang bawat babalang nakapaskil.

B. Ipaliwanag ang ibig sabihin ng mga babala.

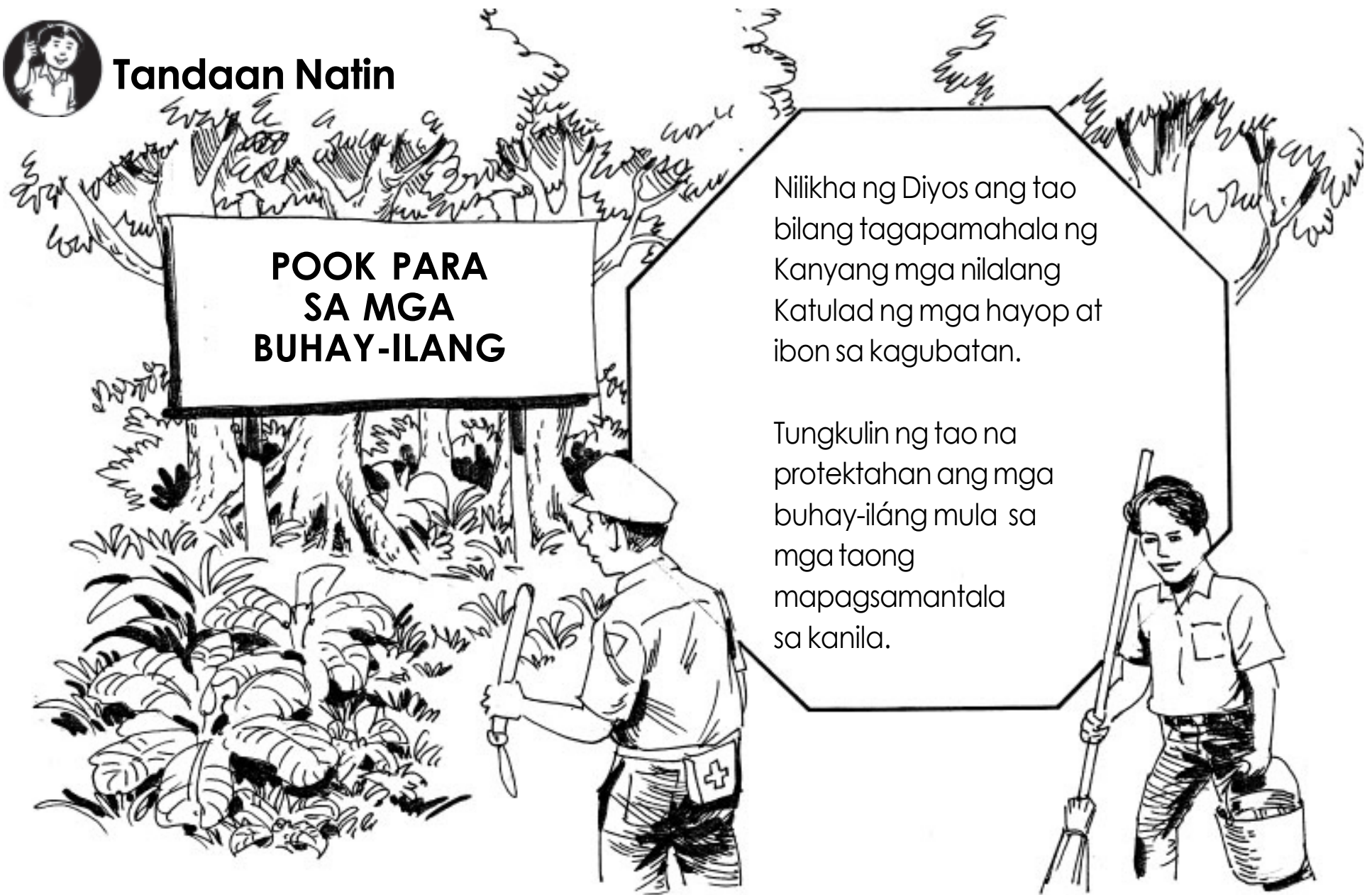

Tandaan Natin

POOK PARA SA MGA BUHAY-ILANG

Nilikha ng Diyos ang tao bilang tagapamahala ng Kanyang mga nilalang Katulad ng mga hayop at ibon sa kagubatan.

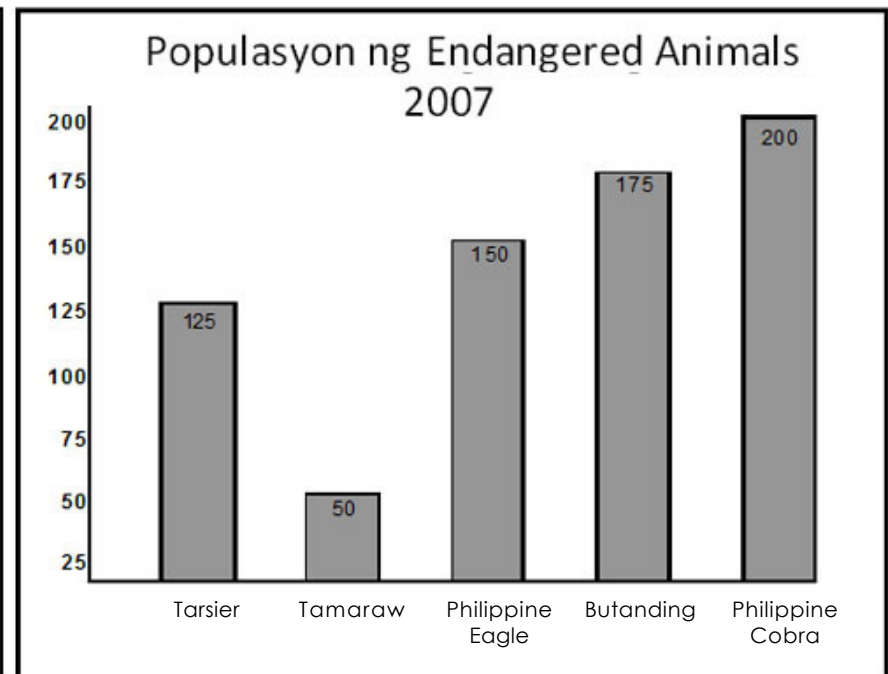
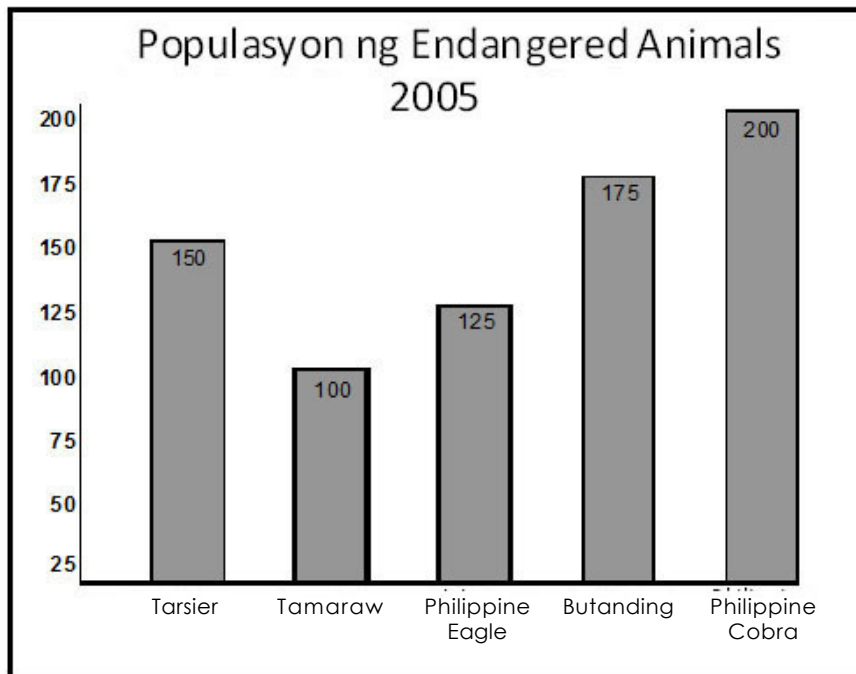
Tungkulin ng tao na protektahan ang mga buhay-iláng mula sa mga taong mapagsamantala sa kanila.

Kwentahin Natin

Pag-aralan ang talaan sa ibaba. Ano ang kahulugan ng mga bilang na makikita sa grap.

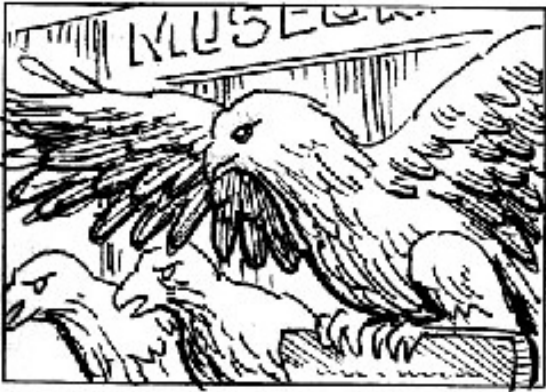
Reference: Population of Endangered Animals DENR 2007

Sagutin ang sumusunod na tanong mula sa grap sa pahina 32.

1. Ilan ang populasyon ng Philippine Eagle noong 2005?
2. Ilan ang bilang ng Philippine Cobra noong 2007?
3. Ilan ang nabawas sa populasyon ng tamaraw mula 2005 hanggang 2007?

a. 15   b. 35   c. 50   d. 10
4. Ilan ang nadagdag sa populasyon ng Philippine Eagle mula 2005 hanggang 2007?

a. 10   b. 50   c. 75   d. 25
5. Aling hayop ang hindi nagbago ang populasyon mula 2005 hanggang 2007? Bakit?

Ano-ano ang iyong Natutuhan?

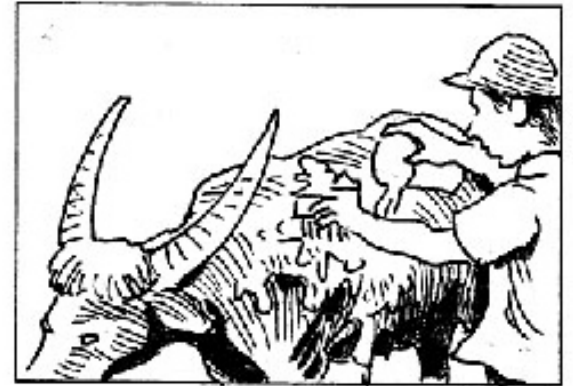
A. Isulat sa sagutang papel ang tsek(✓) kung tama ang ipinakikita sa larawan at ekis (✗) kung hindi.

1

2

3

4

5

6

B. Basahin ang mga sumusunod na sitwasyon. Pumili ng isa. Ipaliwanag pagkatapos.

1. Narinig mo sa radyo na magkakaroon ng pagpupulong sa inyong Barangay Hall sa Linggo upang bumuo ng lupon ng samahan upang bantayan ang inyong kabundukan laban sa mga mangangaso.
2. Nakita mo na may nanghuhuli sa kagubatan ng tarsier.
3. May nakita kang pawikan sa baybayin. Tinulungan ng mga mamamayan na makabalik ito sa dagat.
4. Isang butanding ang nakitang lulutang-lutang. Inalam ng mga tao ang dahilan.

Ano na ang Iyong Natutuhan (POST TEST)

Aralin 1

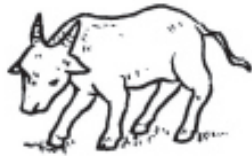
Isulat ang pangalan ng sumusunod na buhay-iláng na nasa larawan.

1.

2.

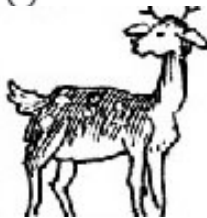

3.

4.

5.

Aralin 2

Piliin sa loob ng panaklong ang tamang sagot. Isulat sa sagutang papel.

1. Bawal _____ sa kagubatan (mangaso, magtanim, mangahoy).
2. Hayop man ay may _____ rin na dapat isaalang-alang (buhay, karapatan, tirahan).
3. Mga hayop ay _____, sa kagubatan sila ay hayaan (pakainin, pangalagaan, barilin).
4. Tungkulin ng tao na _____ ang mga buhay-iláng (protektahan, pabayaan)
5. Mga hayop sa kagubatan ay _____ (pabayaan, hayaan).

SUSI SA PAGWAWASTO

Ano-ano ang Alam Mo? *pahina iii*

A. 1. 3
2. 5

3. 1
4. 6

5. 2
6. 4

B. 1. K
2. K
3. K
4. T
5. T

6. K
7. T
8. K
9. K
10. K

C. 1. 125
2. 50
3. 25

Aralin 1

Subukin Natin *pahina 7*

1. t, r, s, r
2. c, c, k, t
3. a, i, a

4. g, l
5. c, b, r

Kwentahin Natin *pahina 11*

1. 8	2. 15	3. 13

Alamin natin ang iyong natutuhan? *pahina 12-13*

A. 1. dagat, itlog, laman		
2. tamaraw		
3. batik-batik na kayumanggi		
B. 1. 7	3. 10	5. 13
2. 12	4. 11	

Kwentahin Natin

1. 125	3. 50	5. Philippine Cobra
2. 200	4. 25	

- D. 1.

f	l	y	i	n	g	f	o	x
---	---	---	---	---	---	---	---	---
2.

p	o	n	d	t	u	r	t	l	e
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
3.

b	u	t	a	n	d	i	n	g
---	---	---	---	---	---	---	---	---
4.

t	a	r	s	i	e	r
---	---	---	---	---	---	---
5.

c	o	c	k	a	t	o	o
---	---	---	---	---	---	---	---
6.

s	p	o	t	t	e	d	d	e	e	r
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---
7.

b	l	e	e	d	i	n	g	h	e	a	r	t
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

8.

a	g	i	l	a

9.

p	a	w	i	k	a	n

10.

c	o	b	r	a

Aralin 1: Ano ang iyong natutuhan?

- √ Pag-ugnayin sa pamamagitan ng guhit ang pangalan ng mga buhay-iláng sa Hanay A sa wastong larawan sa Hanay B.

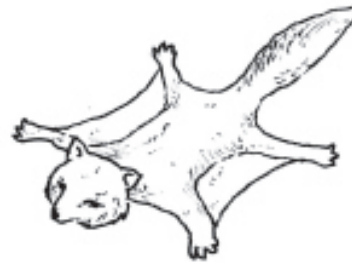
A

1. Tarsier

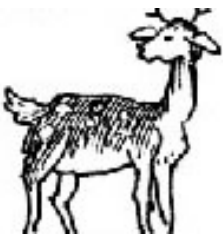

2. Flying Fox

3. Cobra

B

- ✓ Saan matatagpuan ang bawat buhay-iláng na nasa larawan.
Lagyan ng ✓ ang tamang sagot.

4. tubig   kagubatan   himpapawid
5.
6.

- ✓ Bilugan ang tamang sagot.
7. Ilan ang populasyon ng Philippine Eagle noong 2005?
a) 120   b) 125   c) 130
8. Ilan ang bilang ng cobra noong 2007?
a) 150   b) 175   c) 200

✓ Sabihin kung tama o mali.

- _____ 9. Hinuhuli ang tarsier at ilagay sa kulungan.
_____ 10. Pinoprotektahan ang tamaraw sa gubat.

Aralin 1

1. 3	3. 1	5. Tubig
2. 2	4. Kagubatan	6. Himpapawid

Aralin 2

7. b	9. mali
8. b	10. tama

Ano na ang iyong natutuhan (POST TEST)

Aralin 1

1. tarsier
2. tamaraw
3. pawikan
4. spotted deer
5. flying fox

Aralin 2

1. mangaso
2. buhay
3. pangalagaan
4. protektahan
5. pabaya